

Mis ilmaga lahti on?

Ain Kallis, meteoroloog, 17. jaanuar 2002

“Kas saab olla jõledamat mudast ja lödist jaanuari kui praegune?” küsis meilitsi pessimistlik ajakirjanik. “On olnud ja võib hullematki tulla,” lohutas optimistlik klimatoloog.

Kas me sellist talve tahtsime?

Jah, lirtsuvais kingades tattlibedail (ühe autojuhi tähelepanek) teedel pideva uduvihma all koperdades mõlgub loomulikult igas peas - kas me siis sellist talve igatsesimegi?! Tegelikult pole tal, sel aastaajal, häda midagi: vähe on aastaid, kui lumi novembris tuleb ja jääb ligi kaheks kuuks maha. Valged jõulud detsembris ja ka jaanuaris rõõmustasid nii õige- kui ka muu-usulisi. Lisaks meelde jäävad jõulukülmad. Veel üheksandal jaanuaril säras puhas lumi Tartumaal päikese käes kui Alpides.

Mis oli siis ilma muutumise põhjuseks? Üks Tõraverre helistaja, ilmselt astroloogia-usklik, teatas: näete, Igor Mang hoiatas - 2002. aasta saab olema suurte looduskatastroofide aasta. Ilm, näete, on juba jaanuaris ära pööranud. Kas meteoroloogid-astronoomid arvavad ka nii?

Rahustuseks võib öelda, et vast nii hull see asi ka pole: näiteks 2000. aastal pidid mais planeetide rivistumisega kaasnema astroloogide ennustustel pooluste ja mandrite nihkumised, augustis päikesevarjutusega aga tugevad maavärinad jms. Mitte midagi erilist tol ajal ei juhtunud. Astroloogiliste ilmaennustustega on lugu lihtsam.

2000. aasta lõpul kirjutas Mang Maalehes: “Uuel aastal ei tule nii palju vihma kui lõppeval.” 2001. aastal tuli Tartumaal taevast vett ligi kolmandiku võrra tavalisest rohkem, mõnel pool veelgi enam.

Sääraste prognoosidega peab õige ettevaatlik olema - 1994. aastal kirjutasin Postimehes, et tuleva sajandi algul püsib Neptun pikalt Veevalaja mõjupiirkonnas, seepärast võiks nagu oodata sademetehulga suurenemist paljudel maadel. Varsti hakati kaubandusringkondadest pärima: on see ikka kindel, me hakkame sel juhul varuma kummikuid ja keepe!

Huvitav oli 2000. aasta Thunide astroloogilise kalendri ennustus: “Aasta alguses on Merkuur Küti soojustsoonis, see toob pehme talveilma.” Ilmselt Soomest Austraaliani. Kanaaridel, õige küll, sadas jaanuaris ootamatult märga lund.

Loomulikult on sellistes prognoosides ka palju õiget infot: 1. jaanuaril halveneb paljudel tervis (“Astroloogiline abimees”) või et planeetide seisu tõttu on 1. aprillil inimesed rohkem kahtlustavad kui muidu (“Astroloogiline lauakalender”) jne.

Tõnisepäev - olge valvel!

Eesti on Soome kõrval ammu ajast tuntud oma nõidade poolest. Eks öeldu kehtib ka ilmatarkade kohta (tuuslar-tuuletark). 17. jaanuar on eesti rahvakalendris väga olulisel kohal. Lääne-Nigula inimeste tähelepanekute kohaselt saab tõnisepäeva ilma järgi ennustada, mis ootab meid sel aastal ees. Kui täna paistab päike, on mehed aasta läbi targad.

Võrreldes meie meespoliitikute tegusid läbi selle prisma. Aastatel 1992-2001 on Tallinnas tõnisepäeval päikest näha olnud veidi üksnes 1992. ning 2000. aastal ja hommikutundidel, seega oli tähel mõju vaid kevadeni.

Kõige hullem tõnisepäev oli 1940. aastal, kui Jõgeval märgiti külmarekordiks 43,5 °C. Tallinnas oli siis 30 pakasekraadi täispilvisuse juures. Milliseks kujunes edasine Eesti poliitiline kliima, on kõigile teada.

Vaata taevast!

See tähendab taevamärke. Nii ütlesid vanad roomlased, kui pidid foorumil tähtsaid otsuseid langetama. Niru ilm võib poliitikute tegemisi ka nüüdsel ajal mõjutada. Tammsaare kirjutas: “Ja looduse tujud hakkavad inimestesse. Nad saavad pahaseks ja närvlikuks, näevad igal pool vaenlasi, hävitajaid.”

Seega - kui täna on pealinna kohal pilvine, tuleks uuel koalitsioonil rohkem naisi valitsusse haarata. Naisterahva arule ei mõju ükski ilm (ühe tartlase tähelepanek).

Numbreid

Paljud inimesed (klimatoloogid, numeroloogid jne.) ei usu paljast juttu, vaid arve. Selliseid näarikuid kui tänavune, on Eestis olnud küll ja küll. Isegi soojemaid. Ja kõvasti külmemaid. Jaanuari esimene kümmepäevak oli Tartumaal tänavu normikohane, edasi läks 6-8 kraadi tavalisest palavamaks. Viimase poolsajandi jooksul on esinenud lähestikku väga vastandlikke jaanuaare: kõige pakaselisem - 1987. (keskmise õhutemperatuuriga -17,0 °C) ja kõige soojem - 1989. aastal (+0,6 °C). Päeval on olnud nii 8 kraadi sooja kui ka 35 kraadi külma. Nii et...

Mis saab edasi? Kolleegid Eesti ilmateenistusest loodavad, et mõne päeva pärast läheb ilm talvisemaks. Lumega on kurvemad lood lääne pool, Otepääl püsib veel 34sentimeetrine lumekiht. Päeva ajal on meil praegu soojem kui Ungaris, Moldaavias, isegi Rooma ümber pole sooja.

Päikselist tõnisepäeva Tallinna kohale!